

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ**

**ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΟΤΑ**

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΟΤΑ

Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 27
Τ.Κ. : 10183 Αθήνα
Πληροφορίες : Κίμων Σιδηρόπουλος
Γεωργία Λατσούδη
e-mail : k.sidiropoulos@ypes.gr,
g.latsoudi@ypes.gr
Τηλέφωνο : 213-1364321, 4390
FAX : 213-1364383

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ «ΔΙΑΥΓΕΙΑ»

Αθήνα, 30 Δεκεμβρίου 2010

Αριθ. Πρωτ.: 74895

ΠΡΟΣ:
Περιφέρειες της Χώρας
(Αποκεντρωμένες Διοικήσεις από 1-1-2011)
α) Δ/νσεις Αυτ/σης & Αποκ/σης, έδρες
β) Δ/νσεις Τοπ. Αυτ/σης & Δ/σης,
νομών

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ: 60

ΘΕΜΑ: Έλεγχος νομιμότητας πράξεων Ο.Τ.Α., Αστική και Πειθαρχική ευθύνη αιρετών μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. (άρθρο 238 του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης»).

Με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο έκτο μέρος (ΣΤ' Μέρος Εποπτεία) του Ν. 3852/ 2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης, Α' 87) ιδρύεται για πρώτη φορά μετά τη θέση σε ισχύ του Συντάγματος 1975/1986/2001, ειδική κρατική υπηρεσία υπό την ονομασία, «Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ» με αποκλειστική αρμοδιότητα τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, δηλαδή των δήμων και των περιφερειών. Στο πλαίσιο της ίδιας κρατικής υπηρεσίας ασκείται και ο πειθαρχικός έλεγχος στους αιρετούς των δήμων και των περιφερειών.

Ήδη με το υπ' αριθμ. 134/ 2010 (Α' 227) προεδρικό διάταγμα καθορίζεται η οργάνωση της Αυτοτελούς Υπηρεσίας και στις αρχές του νέου έτους θα ολοκληρωθεί η διαδικασία στελέχωσής της. Σημειώνεται ότι η έναρξη λειτουργίας κάθε αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.¹

¹ Άρθρο 238, παρ. 2 του Καλλικράτη

Με την παρούσα εγκύκλιο δίδονται οδηγίες για την εφαρμογή της εποπτείας επί των πράξεων των οργάνων και των αιρετών των Δήμων και των Περιφερειών κατά το μεταβατικό διάστημα μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 238 του «Καλλικράτη».

Α' Έλεγχος των πράξεων των Δήμων και των Περιφερειών.

Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ασκεί τις αρμοδιότητες του Ελεγκτή Νομιμότητας κατά τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των δήμων και των περιφερειών, σύμφωνα με τα άρθρα 225, 226 και 227 του «Καλλικράτη».

Οι αλλαγές που επιφέρει ο «Καλλικράτης» με τα ανωτέρω άρθρα στο ισχύον σύστημα εποπτείας των πράξεων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού είναι οι ακόλουθες:

1. Στον έλεγχο νομιμότητας που διαρθρώνεται με τον «Καλλικράτη» εμπίπτουν και οι πράξεις των επιχειρήσεων των δήμων και των περιφερειών, εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιρειών, στις οποίες οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία. Οι πράξεις των επιχειρήσεων αυτών εμπίπτουν στον υποχρεωτικό έλεγχο (άρθρο 225 του Καλλικράτη), όταν αφορούν: α) αύξηση μετοχικού κεφαλαίου β) εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων και γ) λήψη δανείων, ακολούθως, δε, όλες οι πράξεις των επιχειρήσεων αυτών εμπίπτουν στον αυτεπάγγελτο έλεγχο (άρθρο 226 του Καλλικράτη)

2. Κατά τον υποχρεωτικό έλεγχο ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία σαράντα (40) ημερών από την περιέλευσή της σε αυτόν και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη, έναντι του χρονικού διαστήματος των είκοσι (20) ημερών για τις πράξεις των Δήμων κατά τις διατάξεις του άρθρου 149, παρ. 1 του ΚΔΚ (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, κυρωτ. Ν. 3463/ 2006, Α' 114),

3. Κατά τον αυτεπάγγελτο έλεγχο ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ελέγχει τις πράξεις για λόγους νομιμότητας εντός δύο (2) μηνών, αφότου η απόφαση δημοσιευθεί ή εκδοθεί, αντί του ενός (1) μηνός, κατά τις διατάξεις του άρθρου 149, παρ. 2 του ΚΔΚ,

4. Κατά την εξέταση ειδικής διοικητικής προσφυγής όποιου έχει έννομο συμφέρον κατά απόφασης οργάνων των Δήμων ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποφαινεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της, αντί του ενός μηνός, κατά τις διατάξεις του άρθρου 150, παρ. 2 ΚΔΚ. Ενώ, επιπλέον, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης διοίκησης είναι αρμόδιος να αποφαινεται επί i) αιτήσεων θεραπείας για έργα με προϋπολογισμό μέχρι 5.000.000 ευρώ προ Φ.Π.Α., μελετών και υπηρεσιών που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 3316/2005 (Α' 42) και αφορούν δήμους, και ii) αιτήσεων θεραπείας για έργα με προϋπολογισμό μέχρι 5.000.000 ευρώ προ Φ.Π.Α., μελετών και υπηρεσιών που υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 3316/2005 (Α' 42) και αφορούν περιφέρειες,

5. Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την ειδική διοικητική προσφυγή, να αναστείλει με απόφασή του την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης,

6. Συνεχίζουν τη λειτουργία τους οι Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 ΚΔΚ και οι επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του ΚΝΑ (Κώδικας Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, ΠΔ 30/ 1996, Α' 21). Πιο αναλυτικά:

α. Ειδική Επιτροπή άρθρου 152 ΚΔΚ

Οι διατάξεις των άρθρων 151 και 152 του ΚΔΚ, κατά το μεταβατικό αυτό χρονικό διάστημα, εξακολουθούν να ισχύουν σε ό,τι αφορά τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που εκδίδονται κατά τα άρθρα 225, 226 και 227 του Καλλικράτη.

Οι Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 ΚΔΚ συνεχίζουν να λειτουργούν με την ίδια συγκρότηση και χωρική αρμοδιότητα μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. Σε όσες περιπτώσεις έχει λήξει ή λήγει η θητεία τους, ανασυγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Επισημαίνεται ότι, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., δεν εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 227 του «Καλλικράτη».

β. Επιτροπή Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του ΚΝΑ

Ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Περιφερειών διενεργείται, σύμφωνα με τα άρθρα 225 και 226 του Καλλικράτη, από το Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης κατ' αντιστοιχία με τις αρμοδιότητες του Ελεγκτή Νομιμότητας.

Αντίθετα, ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των μονομελών οργάνων των Περιφερειών (Περιφερειάρχης, Αντιπεριφερειάρχης), καθώς και η εξέταση προσφυγών του Ν. 3852/2010 κατά όλων των πράξεων των οργάνων (συλλογικών και μονομελών) των Περιφερειών ασκείται από τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του ΚΝΑ.

Οι επιτροπές αυτές συνεχίζουν να λειτουργούν με την ίδια συγκρότηση και την ίδια χωρική αρμοδιότητα μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. Σε όσες περιπτώσεις έχει λήξει ή λήγει η θητεία τους, ανασυγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Στις Επιτροπές αυτές, αντί του μονίμου υπαλλήλου της κρατικής Περιφέρειας, κατηγορίας ΠΕ, με βαθμό τουλάχιστον Α', συμμετέχει υπάλληλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, και αντί του αιρετού εκπροσώπου, που υποδεικνύονταν από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση του κάθε νομού, θα συμμετέχει αιρετός εκπρόσωπος της Περιφέρειας, που θα ορίζεται από τον Περιφερειάρχη.

Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., η άσκηση της προσφυγής ενώπιον της Επιτροπής δεν αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων².

Β' Αναζήτηση αστικής ευθύνης

Στην κατά το άρθρο 232 παράγραφος 2 του Ν.3852/2010 Ελεγκτική Επιτροπή μετέχει, αντί του Ελεγκτή Νομιμότητας, προϊστάμενος Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον οικείο Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

² Άρθρο 238, παρ. 4 του Καλλικράτη

Γ' Αναζήτηση πειθαρχικής ευθύνης

Τις αρμοδιότητες του Ελεγκτή Νομιμότητας που προβλέπονται στα άρθρα 233, 234, 236 και 237 του Ν. 3852/2010 ασκεί ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου στις διατάξεις αυτές προβλέπεται η συμμετοχή υπαλλήλου της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. ορίζεται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπάλληλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Παρακαλούμε να κοινοποιήσετε την παρούσα εγκύκλιο στους Δήμους και τις Περιφέρειες της χωρικής σας αρμοδιότητας.

Την εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου www.ypes.gr στη διαδρομή Υπουργείο/ Εγκύκλιοι.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΤΟΛΙΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. ΕΝΑΕ

Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων 15

ΤΚ: 115 26- ΑΘΗΝΑ

2. ΚΕΔΚΕ

Ταχ. Δ/ση: Ακαδημίας 65 & Γενναδίου 8

ΤΚ 106 78- ΑΘΗΝΑ

3. ΕΕΤΑΑ ΑΕ

Ταχ. Δ/ση: Μυλλέρου 73- 77

ΤΚ 104 36- ΑΘΗΝΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Υπουργού, κ. Ιωάννη Ραγκούση

2. Γραφείο Υφυπουργού, κ. Γεώργιου Ντόλιου

3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα, κ. Δημήτρη Στεφάνου

4. Γραφείο Γενικού Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κ. Κωνσταντίνου Θεοδωρόπουλου

5. Δ/ση Μηχ/σης & ΗΕΣ

(με την παράκληση να την αναρτήσει στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου)

6. Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ

7. Δ/νση Οικονομικών ΟΤΑ
8. Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών
9. Δ/νση Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και Διεθνών Οργανισμών
10. Δ/νση Διοίκησης